

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. fractievoorzitters
met afschrift aan vaste commissie voor VWS

per e-mail verzonden

DATUM

1 februari 2026

KENMERK

20260201SV

BETREFT

Debat coalitieakkoord

BIJLAGEN

CONTACT

THEO VAN UUM

TELEFOON

06 - 15035170

E-MAIL

THVANUUM@VGN.NL

Geachte fractievoorzitters,

De Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland is positief over de uitgestoken hand in het coalitieakkoord 'Aan de slag', waar u aanstaande dinsdag in de Tweede Kamer met elkaar over spreekt. Grote zorgen hebben we echter over de uitwerking van deze ambities en in het bijzonder over de vertaling in de budgettaire bijlage bij het akkoord.

Positieve punten

Het coalitieakkoord bevat tal van ambities die ons zeer aanspreken. We zien de nadruk op samenwerking en overleg, en daar gaan wij graag in mee. Het coalitieakkoord wil uitgaan van de kracht van de samenleving, omarmt het VN-verdrag Handicap en erkent dat mensen met een beperking willen meedoen in de samenleving. Ook de inzet op zorgzame buurten, de waardering voor mantelzorgers en het streven naar passend onderwijs voor alle kinderen waarderen we. Dat geldt evenzeer voor het verbeteren van het jeugdzorgstelsel en de aandacht voor mensen voor wie een betaalde baan niet haalbaar is en die nu klem zitten in de Participatiewet.

Grote zorgen over de uitvoerbaarheid

Diverse maatregelen in het akkoord hebben echter grote gevolgen voor mensen met een beperking. De envelop voor de tegemoetkoming van zorgkosten voor chronisch zieken en mensen met een beperking klinkt positief, maar het is zeer de vraag of deze financieel toereikend en uitvoerbaar is. In het verleden zijn gelijkvormige voorzieningen onvoldoende in staat gebleken om de juiste groepen van zo'n tegemoetkoming te laten profiteren. Denk aan de Wet Tegemoetkoming Chronisch Zieken en Gehandicapten (Wtcg) en de landelijke Compensatieregeling Eigen Risico (CER), die beide al kort na introductie werden afgeschaft. Ook op andere onderdelen kunnen we de financiële uitwerking moeilijk rijmen met de gepresenteerde ambities.

Bezoekadres

Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres

Postbus 413
3500 AK Utrecht

+31 (0)30 273 93 00

info@vgn.nl
vgn.nl

Zo lezen we dat de mogelijkheid van een stagefonds voor tekortsectoren onderzocht zal worden, maar de financiële reservering om dit daadwerkelijk te realiseren ontbreekt.

Verdubbeling van bezuinigingen op gehandicaptenzorg

De afgelopen jaren heeft de gehandicaptensector zich verzet tegen achterhaalde en onwenselijke bezuinigingen. Voor 2025 en 2026 zijn de betreffende bezuinigingen controversieel verklaard. Waar we hoopten dat de nieuwe coalitie definitief afscheid zou nemen van deze bezuinigingen, lijken deze bezuinigingen in de budgettaire bijlage van het akkoord echter ruimschoots verdubbeld te worden¹. Dit heeft onze sector geschokt. Graag nemen we u mee in de optelsom van bezuinigingen die onze sector de komende jaren te wachten staan. Daarbij is het belangrijk te benadrukken dat de zorgtarieven voor veel vormen van gehandicaptenzorg in 2026 zijn aangepast op basis van strenge kostprijsonderzoeken door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa). Uit deze onderzoeken bleek dat de tarieven te laag waren en vanaf dit jaar zijn ze weer kostendekkend. De te lage tarieven hebben de afgelopen jaren geleid tot uitstel van investeringen² en kwetsbare financiële resultaten. Met kostendekkende tarieven kan de sector beginnen aan het wegwerken van achterstallig onderhoud. Nieuwe tariefkortingen zullen tot verdere verschraling en achterstanden leiden.

‘Oude’ bezuinigingen: regeerakkoord 2021

Uit het regeerakkoord van 2021 komen twee bezuinigingen die, dankzij de controversieel verklaring voor 2025 en 2026, in 2027 voor het eerst in zullen gaan. Het betreft ten eerste de Wlz-korting ‘behandeling’ die voor de gehandicaptenzorg 88 miljoen euro per jaar bedraagt. Opmerkelijk is dat deze bezuiniging voortvloeit uit een voorgenomen stelselwijziging die nooit is doorgevoerd. Ten tweede gaat het om de Wlz-korting ‘meerjarenafspraken’ van 52 miljoen euro per jaar voor de gehandicaptenzorg. Het idee is dat meerjarenafspraken tussen zorgkantoren en zorgaanbieders tot minder administratieve lasten en meer zekerheid leiden. Dat daar enige winst te behalen valt is zeker, maar de ingeboekte 52 miljoen euro hiervoor is niet realistisch³. In totaal gaat het over een bezuiniging van 140 miljoen euro.

‘Oude’ bezuinigingen: regeerakkoord 2024

Uit het regeerakkoord van 2024 komt een extra Wlz-korting voor ‘digitalisering’.

¹ www.vgn.nl/nieuws/gehandicaptenzorg-financiele-uitwerking-coalitieakkoord-staat-haaks-op-mooie-woorden

² www.vgn.nl/nieuws/financiele-problemen-gehandicaptenzorg-investeringen-uitgesteld

³ www.vgn.nl/nieuws/kamerdebat-gehandicaptent-beleid-boter-bij-de-vis

Voor de gehandicaptenzorg betekent dit in 2027 een bezuiniging van 18 miljoen euro, die vervolgens jaarlijks oploopt (44 miljoen euro in 2028, 73 miljoen euro in 2029) tot in 2030 een bezuiniging van 99 miljoen euro is bereikt. De ervaring bij onze leden is dat digitalisering in de aanloopfase om investeringen vraagt: een korting werkt daarom eerder remmend dan stimulerend op deze ontwikkeling. Daarnaast zien we zeker mogelijkheden voor digitalisering, maar blijft juist de gehandicaptenzorg bij uitstek mensenwerk en is technologie vooral ondersteunend daaraan.

De hierboven genoemde bezuinigingen worden doorgevoerd via een korting op de tarieven die de NZa recent op kostendekkend niveau heeft vastgesteld. Deze extra korting komt bovenop de doelmatigheidskorting die zorgkantoren jaarlijks al aan de sector opleggen. Deze tariefverlagingen leiden ertoe dat de tarieven direct weer ver onder de kostprijs terechtkomen⁴. Voor bewoners / cliënten betekent dit verschraving van de zorg: minder persoonlijke aandacht (bijvoorbeeld minder vaak onder de douche, minder ondersteuning in avond en weekend, minder keuzevrijheid in bedtijden voor mensen die hulp nodig hebben bij het omkleden). Voor medewerkers in de gehandicaptenzorg dreigt een hogere werkdruk en meer uitval. Dat is een zeer zorgelijk scenario.

Bezuiniging in nieuw coalitieakkoord

Uit de toelichting op maatregel 42 in de budgettaire bijlage maken wij op dat deze bezuiniging verdeeld wordt over de drie deelsectoren in de Wlz. In 2030 staat een bezuiniging van 775 miljoen euro voor de Wlz ingeboekt. Zou deze pro rata worden verdeeld, dan zou 34,5%, dus 267 miljoen euro, ten laste komen van de gehandicaptenzorg. De bezuiniging loopt daarna door tot structureel 990 miljoen euro: 34,5% daarvan is 342 miljoen euro. De wens tot ambulantisering delen wij, maar de uitvoering daarvan kost veel meer tijd dan deze bezuinigingsreeks geeft: het ontbreekt bijvoorbeeld aan beschikbare geschikte woningen en in tegenstelling tot veel andere zorgvormen, zijn mensen met een beperking hun hele leven aangewezen op de gehandicaptenzorg. Mensen met een Wlz-indicatie die bij een gehandicaptenzorgorganisatie verblijven, wonen daar gemiddeld 29 jaar. Dat is wezenlijk anders dan de verpleeghuiszorg. Veranderingen die gericht zijn op aanpassingen in de toegang en instroom hebben dus pas op veel langere termijn effect.

	2026	2027	2028	2029	2030	structureel
Wlz	0	-130	-345	-560	-775	-990
34,5%	0	-45	-119	-193	-267	-342

⁴ www.vgn.nl/jojo-beleid

Optelsom

Alle ingeboekte en nieuw aangekondigde bezuinigingen samen tellen in 2030 op tot ruim een half miljard euro. Dat is een bezuiniging die zal leiden tot zorgvershraling en grote gevolgen zal hebben voor de kwaliteit van zorg (en leven) voor cliënten. In het licht van de mooie woorden over het naleven van het VN-verdrag Handicap lijkt deze uitwerking van maatregel 42 niet in lijn met wat de opstellers van het coalitieakkoord hebben beoogd. Ook als de bezuiniging in het coalitieakkoord niet naar rato van omvang van de sectoren verdeeld wordt en voor de gehandicaptenzorg dus lager uitvalt dan hierboven becijferd, neemt dat de problemen niet weg. De forse bezuinigingen die de sector nog te wachten staan uit eerdere coalitieakkoorden zijn al onmogelijk in te vullen zonder pijnlijke keuzes te maken. Alles wat daar bovenop komt, maakt de situatie schrijnender.

Op zoek naar meerderheden

De partijen die het coalitieakkoord sloten, hebben geen meerderheid in de Tweede en Eerste Kamer. Met uitgestoken hand en de bereidheid om aanpassingen te doen, zullen politieke meerderheden gezocht worden. Wij hopen dat u zich er Kamerbreed hard voor zult maken om het coalitieakkoord op dit punt aan te passen. Nederland kent twee miljoen mensen met een lichamelijke, zintuigelijke of verstandelijke beperking. Slechts een klein deel daarvan, circa tweehonderdduizend mensen, heeft 24-uurszorg nodig, die zij via de Wlz ontvangen van bijna tweehonderdduizend bevlogen medewerkers in de gehandicaptenzorg. Zij rekenen er op dat u de last van deze ombuiging van een half miljard euro niet op de schouders van deze kleine, kwetsbare groep legt.

Uiteraard zijn we van harte bereid een nadere toelichting op deze brief te geven of andere vragen te beantwoorden. Daarvoor kunt u contact opnemen met ondergetekende of met Stijn Verbruggen, coördinator Public Affairs, via sverbruggen@vgn.nl of 06-15862082.

Met vriendelijke groet,

Boris van der Ham
Voorzitter